

מחפשים את הגרוש

בדיחה אחת הציפה השבוע את הארץ. סיפרו אותה בבתי-הקפה, בבתי-הספר, בכתבי-החולים ובבתי-המיסחר. היא התפשטה במהירות הבזק, יותר מכל בדיחה אחרת לפנייה. אפילו הפקידים הבכירים של משרד האוצר חייכו, אם לא צחקו, כאשר סופר להם.

היתה זו הבדיחה על היהודי הרואה את חברו טובב שחוז ליד עמוד חשמל ברחוב, ושואל אותו למעשיו. "אני מחפש גרוש! משיב האיש ליד העמוד. "ובשביל גרוש אחד כדאי לך להתאמץ כל כך ולחפש רל כך הרבה?" שואל הידיד.

"מה זאת אומרת בשביל גרוש אחד?" משתומם המחפש. "גרוש אחד נטו זה לירה ברוטו!"

סמל למשבר. יותר מכל הסבר כלכלי או חברתי, הסבירה בדיחה זו את מה שימתרחש בישראל בשבועות האחרונים: את גל השביתות! את ההפגנות של שכבות ה"עוני; את הפלישות לנירות העולים החד-שים; את המרידות של צעירים ילידי ה"ארץ הניצבים הסרי תקוה מול מצוקת הדיור; את השיתות המתפשטת לשכבות רחבות יותר.

הכל נגרם ביסודו של דבר בשל תופעה פשוטה אחת: ירידת ערך הכסף. גרוש נטו כבדיחה שווה לירה ברוטו. אבל משמער תה של הבדיחה במציאות היא שכל לירה שמרחיח כיום פועל או שכיר שחה גרוש, בכוח הקנייה שלה.

למרות המעטה ההיצוני של שיגשוג כל-כלי, היו אלה סימנים ראשונים למשבר כלכלי וחברתי קשה ביותר העתיד לפקוד את המדינה, שהאמצעים לבסחונה מכלים את כל משאביה, בזמן הקרוב ביותר.

הבדיחה על הגרוש, היתה יותר מעציבה מאשר מצחיקה.

הממשלה

מיבצע "טימטום"

גם אחרי שהמיכלית קוראל סי עזבה את אילת, אחרי שפרקה שם את מיטען הדלק שלה; גם אחרי שרבי-חובלה היווני של ה"מיכלית קיים באילת מסיבת-עיתונאים פומי-בית, וגם אחרי שהעיתונאים הורשו לעלות ולצלם את הפגיעות שנספגה המיכלית, בעת שהותקפה לפני שבוע במיצר באב-אל-מאנדב — לא הורשו סימני השאלה מעל פרשה מיסטרית זו.

צורת הטיפול השלומיאלית של ממשלת-ישראל בפרשה, שינעה אפילו את קוראי העיתונים התמימים כי יש משהו מיסטרתי בפרשה שמעוניינים להסתיר ממנו, כדי שלא נדע את האמת. אחרת אין שום הסבר לפרשה האומללה. מלבד הסבר אחד: הטימי-טום.

האמת הפשוטה היא שמה שפורסם על תקיפת המיכלית זה מה שקרה. אין שום דבר סנויי בפרשה ושום דבר לא הוסתר. מה שלא פורסם עד כה, ולא לפי הוראת ממשלת-ישראל, אלה הם מספר פרטים צד-דיים העשויים להעמיד את מה שאירע למי-כלית באור נכון:

יום לפני שהותקפה המיכלית קוראל טי, התקרבה סירת המירוץ שתפקה את המיכלית, לאניה אחרת שחצתה את המיצר בדרך לאילת. גם אל אניה זו התקרבו ה"מחבלים, שטו לידה,

למרות כל סיפורי הגבורה, מסתבר כי אחרי שהותקפה האניה היו אלה דווקא אנשי הצוות הישראליים שבה, שמיהרו ל"שבת בסירות ההצלה, כשהם אינם שוכחים את המזודות שלהם. אנשי צוות אלה תב-עו לגטשו את האניה, בעוד רבי-החובל, ב"עזרת שני אנשים נוספים, מתגברים על ה"דליקה שפרצה באניה. אולם מסך ה"דיינץ איים ליריב.

דיין - התפטר!

עזר - הביתה!

אלוף (מיל.) עזר וייצמן צודק בהחלט בכל מה שאמר ועוד יאמר על גיסו, רבי-אלוף (מיל.) משה דיין. התפיסה האימפריאטיבית של הרבי-אלוף (מיל.) היא מתחת לכל ביקורת. הבעייה של דיין היא שהמפה על ה"קיר שלו קטנה מדי. היא תופסת בסך הכל את ארץ-ישראל השלמה וסיני. לכן נפל על הרעיון ששארם-אלי-שייך

אלוף (מיל.) עזר וייצמן צודק בהחלט בכל מה שאמר ועוד יאמר על גיסו, רבי-אלוף (מיל.) משה דיין. התפיסה האימפריאטיבית של הרבי-אלוף (מיל.) היא מתחת לכל ביקורת. הבעייה של דיין היא שהמפה על ה"קיר שלו קטנה מדי. היא תופסת בסך הכל את ארץ-ישראל השלמה וסיני. לכן נפל על הרעיון ששארם-אלי-שייך

מספיקה להבטחת השייט החופשי לישראל. שארם של זהב דרושה כדי שהנפט ה"שחור ישוט על הגלים הכחולים בים האדום. יופי.

לדיין יש מפה כזו קטנה מפני שרוב הקיר שלו תפוס על-ידי כדים מודבקים שסחב פה ושם. אבל עזר וייצמן לא סוחר כדים, יש לו קיר הרבה יותר גדול, ולכן נמשכת אצלו המפה למטה. אז ראה עזר שיש לים האדום, כמו ב"בחורה, שני צדדים. בצד הקדמי שארם-אלי-שייך, בצד האחורי באב-אל-מאנדב. ואם סותמים את באב, שארם שווה

לכן הצינו עזר לכבוש את באב-אל-מאנדב במלחמת-תנופה. כולם צחקו לו, עד שבאו חבריו של עזר מהצד השני, החברה מהחזית העממית, ועשו בום ל"קוראל סי". עכשיו כולם מבינים ש"עזר צדק.

אחיתופל

עחונות איך מטהרים שרץ?

מועדון העיתונאים הצעירים בבון, בירת גרמניה, החליט לראח משלחת של עיתוני-נאים צעירים מישראל. ההומנה, שכללה טיסה ואירוח חגים ל-10 עיתונאים צעירים, עורכי מדורי חינוך ונוער בעיתונות היש-ראלית, נשלחה למחלקת החינוך של עיריית-תל-אביב.

אפול שהוטל על ידי הממשלה, לא נועד להסתיר פרטים כגון אלה. הוא נבע פשוט מטימטום המוחלט של הנוגעים בדבר. תח"ל, כאשר הגיעו הידיעות הראשונות על הפגיעה, שררה מבוכה טוטאלית, מחוסר-מידע לגבי התוקפים. אחר-כך, בעיקר ב"השראת יועצה המדיני של ראש-הממשלה, שמחה דיניץ, שנטל עליו את הטיפול ב"פרשה, ננקטה שרשרת צעדים שנועדה ל"המעט מערך התקיפה.

אבל יהודה הראל, מנהל המחלקה לחי-נוך חברתי במחלקת החינוך, שהוא גם מזכירו של גוף מונר הנקרא בשם אגודת הנופש הישראלית, מינה את יורם פרי, דובר מפלגת העבודה, להרכיב את המשל-חת, שתוכה בנוסיעת חגים לגרמניה. כך קרה, שדובר מפלגת העבודה בחר בעצמו עיתונאים מידעיו למשלחת, כראות

דווקא נסיונות הטישטוש וההעלמה, ש"הגיעו לאבסורד הם שיניפו את הפרשה למימדים שאיש לא רצה בהם, שיכנעו את העולם כולו של-ממשלת-ישראל יש משהו חשוב נורא להס-תיר בפרשה.

ענינו. היה בכך מעשה ברור של שחיתות פוליטית, שכן הדבר נראה כחלוקת נסיעות חגים מטעם מפלגת השלטון לעיתונאים ה"נושאים חן מלסניה.

העולם הזה (1757) היה העיתון היחיד שחשף והתריע על שערורייה זו.

איך הפכה המשלחת ל"רש"מית". בעקבות הפירסום בהעולם הזה, נזעק גם ועד אגודת העיתונאים לישיבה חירום כדי לדון בפרשה. אנשי הוועד הגיעו למסקנה שצורת הרכבת המשלחת היתה פסולה, הסתייגו מצורת הרכבתה והחליטו לשלול ממנה את התואר של משלחת עי-תונאים רשמית.

יהודה הראל, שלח מיד מכתב התנצלות לאגודת העיתונאים, הביע חרטה על שנתן לדובר מפלגת העבודה להרכיב את המשל-חת, במקום למוסדות אגודת העיתונאים.

בעקבות מכתב זה הועבר הטיפול ב"בעיה להנהלת האיגוד הארצי של עיתונאי-ישראל, וזו מינתה את הוועדה לקשרי-חוץ להכריע בגורלה של המשלחת לגרמניה. ישבו חברי הוועדה וחשבו איך לטהר את השרץ, כדי שהמשלחת לא תראה כפרס לעיתונאים מטעם מפלגת העבודה. הפתרון היה גאונני: במקום עשרה עיתונאים יסעו 15. אל עשרת העיתונאים שבחר דובר מפ-לגת העבודה יתחספו עוד חמישה עיתונאים, מהעיתונים שקופחו על ידי הדובר, ואז ניתן יהיה לקרוא למשלחת "משלחת עי-תונאים רשמית."

בין הישגיו המקצועיים, יכול היה איגוד עיתונאי ישראל לכלול הישג נוסף: הגאנה שאף אחד לא יצא מקופה כחלוקת טובות ההנאה.

משמרה

מי באמת שיחרר את אורי זוהר?

השמועה פשטה כאש: אורי זוהר, אריק איינשטיין, ושאר הנערים בחבורה, שוחררו ממצערים — לאחר התערבותו של מרכזי צרפתי, הלא הוא מנטש הנודע. היתה זה הוא שהתערב בפרשה, שיכנע את המשטרה לסגת בה מכוונתה להחזיקם במעצר ככל האפשר יותר.

קשה היה, השבוע, לקבל אישור לשמוי-עה — לא מהמשטרה ולא ממנטש. אולם אלה שנטו להאמין בה, מצאו ביסוס לדע-תם בעת ישיבת הפתיחה של משפטם של זוהר וחבריו, באשמת תקיפת שוטרים ו"התנגות פרועה.

האזרח הפרטי והקצין. האולם היה מלא עד אפס מקום. אפילו עיתונאים לא הורשו להיכנס. אולם מנטש הגדול נתקבל, בהגיעו, בכבוד-רב על-ידי השוטרים, הוכ-נס מדי, הוזמן על-ידי רבי-סמל יצחק פסח, ממחלק הסמים, לשבת יחד עימו על כיסאו.

הידידות בין מנטש למשטרה באה לידי ביטוי הדוק יותר אף בתום הישיבה, כאשר מנטש יצא מהאולם יחד עם התובע במשפט, סגן-ניצב יהושע חלפסון, קצין התיביות של מחוז תל-אביב. ברידתם במדרגות, שו-חחו ביניהם האזרח הפרטי מנטש והתובע המשטרתי אודות כתב-האישום שהוגש: "מה זה משנה, אם אני טוען שאורי זוהר תקף שני שוטרים, במקום ארבעה?" שאל וחלפסון את מנטש.

מכרים ותיקים. מה היה הרקע לי-שיחה בין התובע המשטרתי למנטש — שלכאורה אין לו כל קשר למשפט? לדברי דובר משטרת תל-אביב, רב-פקד עמוס אריכא, לא שוחחו השניים כלל על המש-פט. הלא כבר הוגש כתב-האישום, או הרי אי-אפשר כבר בין כה לשנות אותו? מה אם כן בכל זאת עשו השניים יחד? הסביר אריכא: "חלפסון מכיר את מנטש כבר זמן רב. הם גרים יחד באותה סביבה."

מיעוטים

עריק או גיבור?

אחד הנושאים שהסעירו לאחרונה את דעת הקהל בקרב ערביי ישראל והשטחים, היה מעשהו של המשורר הישראלי מחמוד דרוויש, אשר עבר למצרים לפני חודשים מספר ונתקבל, כפי שצפוי היה, בזרועות פתוחות, — במיוחד על-ידי שר-ההסברה (לשעבר) מוחמד פאיק. עתה, החליט דר-היש לעבור ללבנון, להשתקע שם. בדרכו לביירות, עצר לחניית-ביניים בניקוסיה, הת-